

Våler 29. januar 2019

Aktuelt fra Miljødirektoratet

Susanne Hanssen
Fagkoordinator rovilt

Miljødirektoratet.no

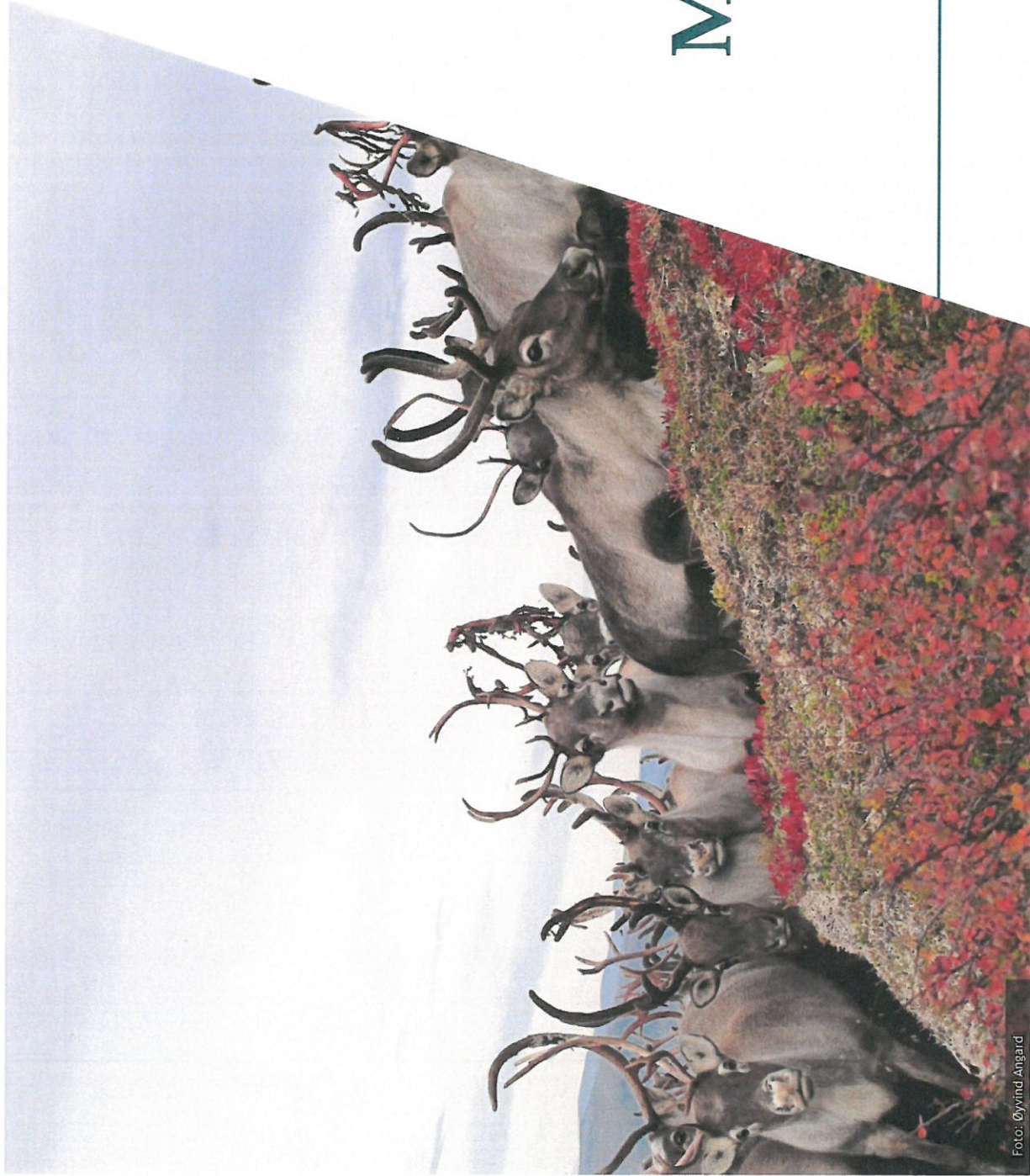
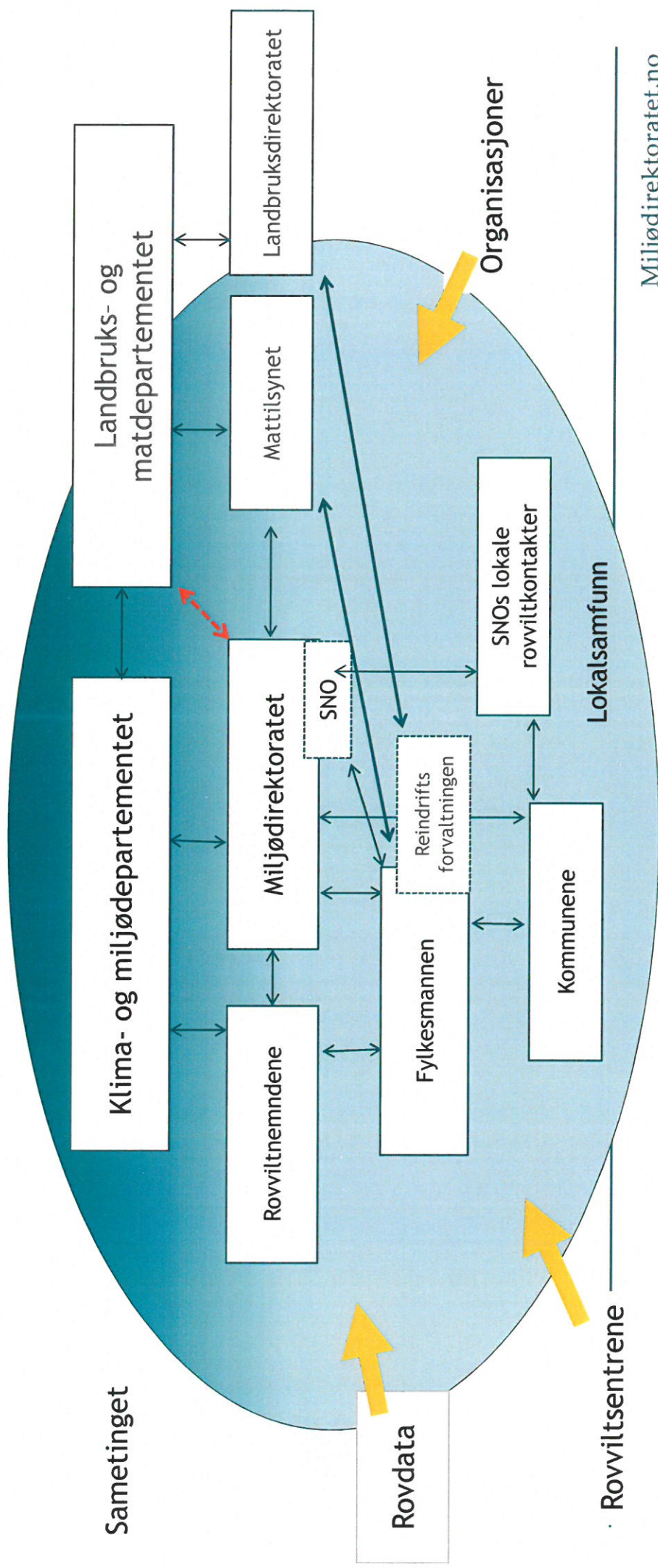

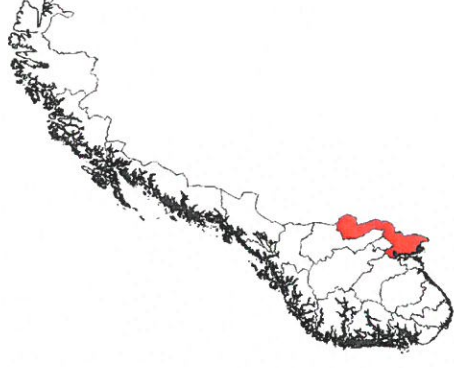
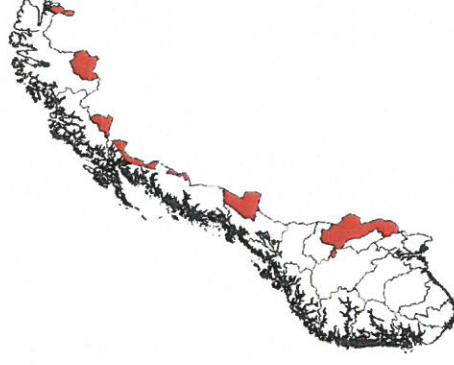
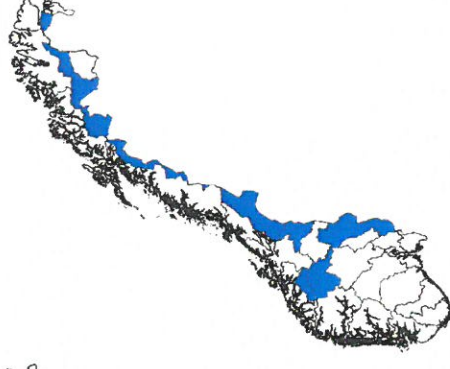
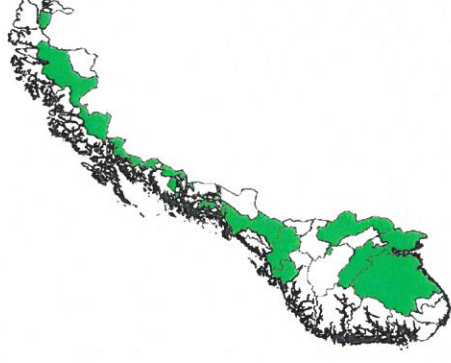
Foto: @yvind Angard

Aktørene i rovviltforvaltningen

Todelt målsetting

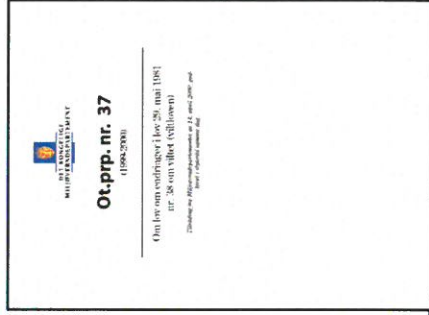
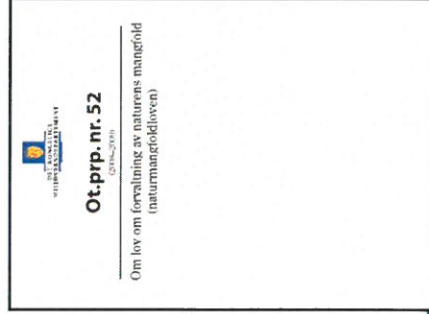
- Sikre en bærekraftig forvaltning av rovviltartene
- Ivareta hensyn til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser
- Differensiert forvaltning
- Regional rovviltforvaltning
- Kunnskapsinnhenting

Juridiske føringer

- Bernkonvensjonen
- Naturmangfoldloven
- Viltloven
- Rovviltforskriften

Føringer fra Stortinget

- Stortingsmelding 15 (2003 – 2004) *Rovvilt i norsk natur*
- Representantforslag 163 S (2010-2011)
- Stortingsmelding nr. 21 (2015-2016) *Ulv i norsk natur*

Lovendringer om ulv

- Prop. 63 L (2016-2017) *Endringer i naturmangfoldloven*

St.meld. nr. 15
(2003-2004)
Rovvilt i norsk natur

Meld. St. 21
(2015-2016)
Ulv i norsk natur
Bestandsplan for ulv og ulvsspor

Prop. 63 L
(2016-2017)
Endringer i naturmangfoldloven
(deling av ulv m.m.)

Innst. 257 L
(2016-2017)
Lovendringer om ulv
Lov om endringer i naturmangfoldloven

Vårt oppdrag i rovviltforvaltningen

I oppdragsbrev fra KLD for 2019:

Prioritering:

«Oppfølging av rovviltforlikene 2004 og 2011, og Stortingets vedtak om stortingsmelding om ulv og lovproposisjon om felling av ulv mm.»

Styringsparametere:

- Status og utvikling i forhold til nasjonale bestandsmål for gaupe, jerv, bjørn ulv og kongeørn
- Status og utvikling i tap av husdyr og tamrein til fredet rovvilt

Bestandsmål – ansvarlig myndighet

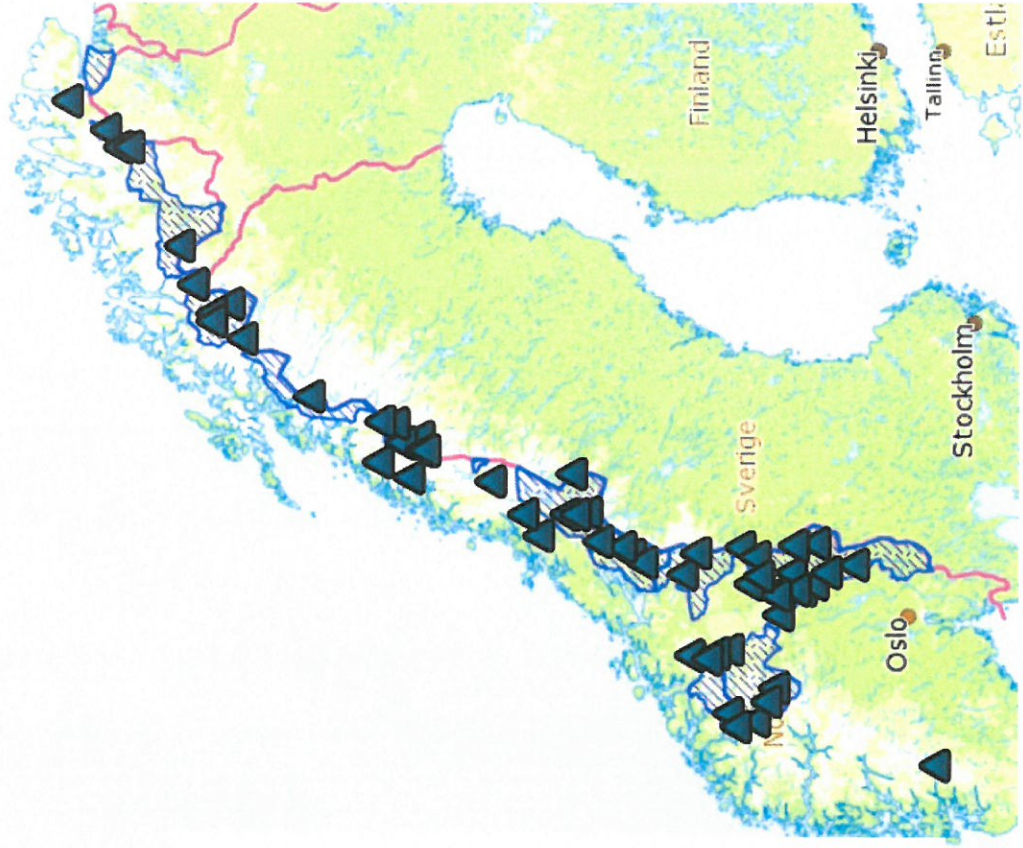
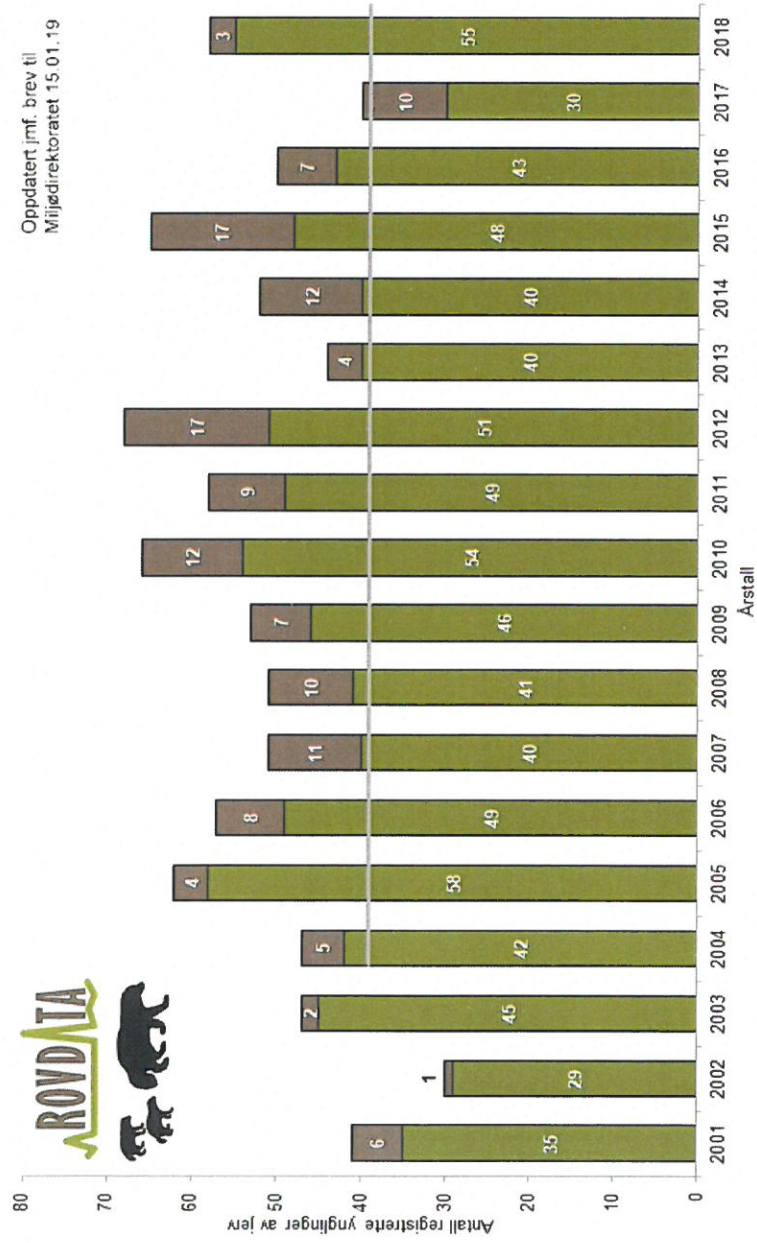

Bestandsmål	Gaupe	Jerv	Bjørn	Ulv
Nasjonale mål	65	39	13	4-6(3)
Region 1 Vest-Norge	-	-	-	-
Region 2 Sør-Norge	12	-	-	-
Region 3 Oppland	5	4	-	-
Region 4 Oslo/Akershus/Østfold	6	-	-	-
Region 5 Hedmark	10	5	3	4-6(3)
Region 6 Midt-Norge	12	10	3	-
Region 7 Nordland	10	10	1	-
Region 8 Troms/Finnmark	10	10	6	-

Bestand jerv

Oppdatert jmf. brev til
Miljødirektoratet 15.01.19

Forskning og kunnskapsprosjekter ulv

Bestilling fra fra Klima- og miljødepartementet 22. mai 2017

Prop. 129 S (2016-2017) om tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2017:

"Økt kunnskap er en sentral del av forvaltningens konfliktdependende arbeid innenfor rovviltforvaltningen. Forbedret kunnskap er en viktig del av regjeringens arbeid med å redusere konfliktnivået knyttet til ulv. Økt kunnskap kan også gi et bedre grunnlag for å vurdere ulvens skadepotensial. Med et større antall radiomerkede ulver har man bedre forutsetninger for å vurdere dette. Andre prosjekter skal bidra til å tette kunnskapshull der konfliktene oppleves som særlig høye. Regjeringen foreslår en bevilgning på 12,6 mill. kroner til ulike kunnskaps- og utredningsprosjekter knyttet til ulv."

Forskning og kunnskapsprosjekter ulv - utlysning

Hvilken kunnskap mangler? Arrangerte forskningsseminar 27.
juni 2017

Utllysning oktober - kontraktinngåelse november/desember 2017

- Kunnskap om elgforvaltning i forhold til ulvens predasjon på elg - ramme 2 mill. kr.
- Ulv og hund - ramme 1. mill. kr
- Beitebruk i ulvesonen - ramme 2. mill. kr
- Ulvers bevegelser i forhold til menneskelig bosetting og menneskelig aktivitet - ramme 3. mill. kr
- Holdningsundersøkelse til ulv og kunnskap om menneskers opplevelse av ulv - ramme 2. mill. kr

Forskning og kunnskapsprosjekter ulv

- resultat

- 3 delprosjektene har nå levert sine rapporter
- 1 delprosjekt har overlevert foreløpig rapport til oss - og vi avventer 1 siste delrapport
- Gir tilbakemelding på foreløpige rapporter - svar på oppdrag
- Endelige publiserte rapporter oversendes KLD

Gjenstår:

- *"Stortinget ber regjeringen foreta en faglig gjennomgang av den norske delbestanden av ulv."*

Foto: Susanne Hanssen

Tilskudd til kommuner med ulverevir 2017

- Stortingets ønske om å etablere en økonomisk ordning for tap av eventuelle rettigheter eller belastninger innenfor ulvesonen
- Formålet er å bidra til konfliktdemping i kommuner med ulverevir
- I brev fra KLD 10. oktober 2017: «Konkrete tiltak i lokalsamfunnet som kommer innbyggerne direkte til gode og virker positivt anses som konfliktdempende og er i kjerneområdet av bestemmelsen.»
- «Dersom kommunene ønsker å bruke midlene til tiltak uten en slik konkret og direkte nytteverdi faller dette i utgangspunktet utenfor ordningen.»

Tilskudd til kommuner med ulverevir 2017

Kommune	Tildelt	Rovdata	Søknadsnavn	Levert dato	Omsøkt tilskudd	Formål	Vurde
Trysil	kr 0	Ja	Tiltak i Trysil-kommune	01.10.2017	kr 760 000	Genetikk og geografisk opphav	Avises
Våler i Østfold	kr 1 400 000	Ja	Midler til kommuner med ulverevir	30.09.2017	kr 714 944	Informasjon til skole, bønder og jegere	OK - s
Stor-Elvdal	kr 1 400 000	Ja	Kompensasjon til grunneiere og beitebruker	29.09.2017	kr 4 168 432	Kompensasjon til jegere med tapt jaktinntekt og bønder for tapt beite	OK?
Aurskog-Høland	kr 0	Ja	Prosjekt Ulv i Aurskog-Høland kommune	29.09.2017	kr 4 000 000	Støtte til rovviltgjerde for storfe, beskyttelsesvester til hund, info og s	OK, fik
Elverum	kr 1 400 000	Ja	Tiltak for Elverum kommune	29.09.2017	kr 1 400 000	Genetikk og kompensasjon for tapt jakt. Kompensasjon til bønder.	OK, sø
Spydeberg	kr 1 400 000	Ja	Midler til kommune med ulverevir	29.09.2017	kr 714 944	Informasjon til skole, bønder og jegere	OK - s
Våler kommune i	kr 1 400 000	Ja	Tilskudd til kommuner med ulverevir	29.09.2017	kr 1 050 000	Kompensasjon til bønder, konfliktde	Delvis
Askim	kr 0	Nei	Midler til kommune med ulverevir	29.09.2017	kr 714 944	Informasjon til skole, bønder og jegere	Avvist
Hobøl	kr 1 400 000	Ja	Midler til kommune med ulverevir	29.09.2017	kr 714 944	Informasjon til skole, bønder og jegere	OK - s
Grue	kr 1 400 000	Ja	Ikke bestemt enda	29.09.2017	kr 5 000 000	Skolebuss, infor til skolen og næringsutvikling	OK del
Skiptvet	kr 1 400 000	Ja	Midler til kommune med ulverevir	29.09.2017	kr 714 944	Informasjon til skole, bønder og jegere	OK - s
Enebakk	kr 1 400 000	Ja	Konfliktdependende tiltak mot ulv i Enebakk	28.09.2017	kr 4 737 500	Gjerder, fellesbeite, fjerning av gammelt gjerde, informasjon	OK
Åsnes	kr 1 400 000	Ja	Tilskudd til kommuner med ulverevir	28.09.2017	kr 1 050 000	Utredning av kostnader med ulv. Kompensasjon til bønder, konfliktd	Delvis
Eidskog	kr 1 400 000	Ja	Støtteordning til kommuner med ulverevir	28.09.2017	kr 2 130 000	Utredning av kostnader med ulv, info, kompensasjon bønder, næring	Delvis
Engerdal	kr 0	Ja	Tiltak for Engerdal kommune	27.09.2017	kr 760 000	Genetikk og geografisk opphav, eller andre tiltak	Fikk ti
Kongsvinger	kr 1 400 000	Ja	Søknad om tilskudd for kommuner med ulv	27.09.2017	kr 3 000 000	Genetikk og geografisk opphav, eller andre tiltak	Delvis
					kr 31 630 652		

kr 16 800 000

Tildeles 20 mill: 1,428571429

Tilskudd til kommuner med ulverevir 2018

Kommune	Tildelt	Rovdata	Søknadsnavn	Levert dato	Omsøkt tilskudd	Formål
Nes kommune	kr 1 420 000	Ja	Konfliktdepende tiltak ulv	21.06.2018	kr 1 700 000	Etablering av rovviltavvisende gjerdar, etablering av kc
Grue kommune	kr 1 420 000	Ja	Midler til konfliktdepende tiltak i Grue kommune	14.09.2018	kr 5 005 000	Midler til skoleskyss i områder med rovdyr, info og fry
Hobøl kommune	kr 1 420 000	Ja	Roviltprosjektet (Hobøl)	13.09.2018	kr 2 000 000	Øke kunnskap om om rovvilt og konfliktdeping, forb
Spydeberg kommune	kr 1 420 000	Ja	Roviltprosjektet (Spydeberg)	13.09.2018	kr 2 000 000	Øke kunnskap om om rovvilt og konfliktdeping, forb
Halden kommune	kr 1 420 000	Ja	konfliktdepende tiltak	13.09.2018	kr 500 000	Strømførende vester til jakthunder
Åsnes kommune	kr 1 420 000	Ja	Tilskudd til kommuner med ulverevir - Åsnes	12.09.2018	kr 2 150 000	Informasjonsarbeid, næringsutvikling (natur- og fritids
Våler kommune i Hed	kr 1 420 000	Ja	Tilskudd til kommuner med ulverevir - Våler	12.09.2018	kr 2 150 000	Informasjonsarbeid, næringsutvikling (natur- og fritids
Enebakk kommune	kr 1 420 000	Ja	Konfliktdepende tiltak mot ulv i Enebakk	11.09.2018	kr 1 900 000	Rovdyravvisende gjerdar, oppgradering og fjerning av
Kongsvinger kommun	kr 1 420 000	Ja	Tilskudd til kommuner med ulverevir	11.09.2018	kr 6 000 000	Tilskuddsordning til konfliktdepende tiltak, bortfall a
Våler kommune i Østf	kr 1 420 000	Ja	Vertskommune for ulv - verktøykasse og virkemiddel	29.08.2018	kr 1 400 000	Tilskuddsordning til grunneiere, husdyreiere, jakt og ja
Eidskog kommune	kr 1 420 000	Ja	Tilskuddsordning for kommuner med ulverevir 201	28.08.2018	kr 1 700 000	Fordele tilskuddet til informasjon til unge, friluftsktivi
Elverum kommune	kr 1 420 000	Ja	Tiltak i Elverum kommune	27.08.2018	kr 2 450 000	Tilskuddsordning til økte kostnader i husdyrhold, jakt
Aurskog-Høland kom	kr 1 420 000	Ja	Prosjekt Ulv i Aurskog-Høland kommune	14.09.2018	kr 4 000 000	Støtte til inngjerdede områder for hund, rovviltsikre gj
Skiptvet kommune	kr 1 420 000	Nei	Roviltprosjektet (Skiptvet)	14.09.2018	kr 2 000 000	Øke kunnskap om om rovvilt og konfliktdeping, forb

kr 34 955 000

Foreløpig tildeling 14 søknader
kr 1 428 571,43

Tildeles 20 mill:

kr 19 880 000

Noen av våre oppdrag i 2018

Genetiske utredning 2017/2018

Utredning om ulvestammens genetiske opprinnelse

Oppdrag fra KLD 17.01.2017, etter Stortingets behandling av ulvemeldingen i juni 2016:

- Utrede opprinnelsesområde for de ulvene som har etablert dagens sør-skandinaviske ulvebestand
- Avklare spørsmål om hybridisering mellom ulv og hund

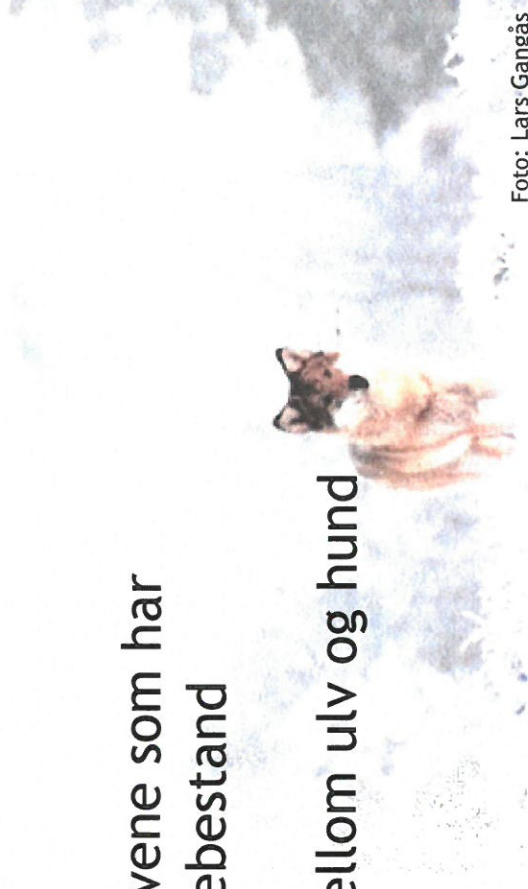

Foto: Lars Gangås

Genetikoppdrag 2017/2018

DELOPPDRAG 1 STATUS

"The panel finds that the current literature is adequate to conclude that the existing Norwegian/Scandinavian population derives from immigration from Finland and Western Siberia. In addition, the existing population does not show evidence of hybridization with dogs."

DELOPPDRAG 2

Ny uavhengig utredning som benytter ny metodologi, teknologi og/eller annen kunnskap:

- Ramme 3-4 år, 5-10 mkr
- Prøver fra ulver og hunder, historiske og nye fra Skandinavia, øvrige Europa og Russland.

Genetisk utredning ulv – del 2

- 5 reviewers rekruttert for å vurdere tilbudene (løsningens egnethet - gjennomføring, kvalitet, kompetanse, erfaring)
- Tildelingskriterier:
 - Pris (30%)
 - Kvalitet (70%)
 - Prosjektbeskrivelse (40%)
 - Relevant erfaring (15%)
 - Relevant kompetanse (15%)
- Oppdraget ble tildelt NTNU Vitenskapsmuseet
- Rapporterer 2021/2022

Activity	Date and time*
Issue of Contract Notice	15 Feb 2018
Tender response deadline	31 May 2018 23:59
Opening of Tenders	1 Jun 2018 12:00
Award decision	31 Aug 2018
Contract concluded with winning tenderer	14 Sep 2018
Contract start date	1. Des 2018

Forsøksordning for mer effektiv felling av jerv

Det ble gjennomført følgende regelendringer for å kunne iverksette prøveordningen (2015-2018):

- Forskriftsendringene som gjelder bruk av kunstig lys under åtejakt på jerv
- Forskriftsendringene som gjelder bruk av kameraovervåking/elektronisk overvåking av fangstbås for jerv, med strenge vilkår for gjennomføring

Vår anbefaling

Kan ikke konkludere med at virkemidlene har bidratt til mer effektiv felling i form av antall felte jerv i løpet av disse tre årene

- Ligger et potensiale i at virkemidlene bidrar med økt antall mulige jaktdøgn og økt skuddsikkerhet
- Positive for jegerne

Kan heller ikke se at forsøksordningene har medført uheldige virkninger ved lisensfelling

Anbefaler at tiltakene/virkemidlene gjøres til en permanent ordning med gitte krav til tilsyn, rapportering og ettersyn

Bruk av løs, på drevet halsende hund ved lisensfelling og skadefelling av bjørn

- Oppdrag om å vurdere og gjennomgå av erfaringer og kunnskap om bruk av dette virkemidlet i Norge og Sverige
- Allmenne prinsipper for god jaktutøvelse skal vektlegges også ved skadefelling
- Informasjon om påviste belastninger på bjørn
- Bruk av løse hunder i båndtvangsperioden påfører skade på beitedyr og annet vilt og må tillegges vekt
- Dyrevelferd for aktuell skadevolder må vurderes, selv om dette skal veies opp mot hensynet til dyrevelferd for beitedyr
- Utfordringer med regulering/håndheving
- Erfaringer fra Sverige kan vanskelig overføres (bestand av bjørn, skogsveier, ikke husdyr på utmarksbeite)

Forvaltningens informasjonsflyt på tvers av kommuner og fylker

- Er administrative grenser er en utfordring ved skadefellingsforsøk?
- Oppdrag til alle Fylkesmenn om rapportering av kommunikasjon og samhandling på tvers av administrative grenser (mellom kommuner, kommunale skadefellingslag, både innenfor og over fylkesgrenser, SNO, andre?)
- Fungerer godt og effektivt, gode rutiner hos kommuner og mellom fellingsledere, god dialog med ulike de ulike aktører
- Rask avklaring mellom fylker
- SNO tilgjengelig

Foto: Åke Aaronson

Nye oppdrag i 2019

- Levere utkast til tidsplan og skisse mtp å finne langsiktige løsninger i særlig tapsutsatte områder, som bla i Nord-Østerdalen
- Utarbeide veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag, i dialog med relevante aktører
- I samarbeid med Mattilsynet og andre relevante myndigheter utarbeide rutiner for håndtering av situasjoner hvor genetisk viktige ulver vandrer inn i Norge
- Levere utkast til vedtekter for de regionale rovviltnemdene

Takk for oppmerksomheten

